

NNE

Nordisk Nettverk for Edisjonsfilologer

kt ä t æ ö ti

Nyhedsbrev nr. 33, maj 2015

KONFERENS

Nätverkets 14:e konferens kommer att äga rum på Hotell Elva (www.hotel11.se) i Göteborg den 2–4 oktober 2015. Konferensens tema är

TEXTKRITIK SOM ANALYSMETOD

Föredragen kommer att behandla textkritikens funktion som generell teori och metodik på ett litteraturvetenskapligt, språkvetenskapligt och bokvetenskapligt fält, med anknytning till såväl bokhistoria och genetisk kritik som olika typer av datorassisterad textanalys.

Konferensavgiften, som inkluderar måltider samt två natters hotellrum, är 1000 SEK.

Betalning från Sverige: till svenskt bankgiro 5051-8646.

Betalning från andra länder: till svenskt bankkonto 5439 10 323 09.

IBAN: SE48 5000 0000 0543 9103 2309.

Swift/Bic: ESSESESS.

Skriv i meddelandet vid inbetalningen: 1150 + deltagarens namn + Nord nätv. Sänd samtidigt ett mail med uppgifter om ev. önskemål för kost eller annat än två natters enkelrum till ilaria.tedde@gmail.com.

Sista anmälningsdag är 14 augusti. Notera att antalet platser är begränsat.

Ev. frågor kan riktas till arrangörerna:

Paula Henrikson (Paula.Henrikson@littvet.uu.se)

Mats Malm (Mats.Malm@lir.gu.se)

Petra Söderlund (Petra.Soderlund@littvet.uu.se)

KONFERENSPROGRAM

Fredag

- 15.00–15.15 Välkomst
- 15.15–16.15 Peter Leonard: Text mining och digitala författarskap. Förädlade arkiv och semantisk uppmärkning i de stora råtextsamlingarnas tid
- 16.15–16.30 Paus, kaffe/te
- 16.30–17.30 Christian-Emil Ore & Espen Ore: Edisjonsfilologi kontra fjernelesing/distant reading
- 19.00 Middag

Lördag

- 9.00–9.45 Hans Walter Gabler: Om textgenetiska dialoger i författarutkast
- 9.45–10.30 Ståle Dingstad: Varianter til besvær – Collett, Garborg, Skram og Hamsun
- 10.30–10.45 Paus, kaffe
- 10.45–11.30 Maria Purtoft: Hvordan er det gaaet til at Du hader mig saadan? Varianter og litteraturfortolkning – eksemplet *Excentriske Noveller* af Herman Bang
- 11.50–14.00 Utflykt med lunch (båt till Älvsborgs fästning)
- 14.30–15.30 Katrine Frøkjær Baunvig & Kristoffer Laigaard Nielbo: At tekstminere mineret tekst
- 15.30–16.15 Esbjörn Nyström: Patron Längsälls övermod. En dold dimension i Hjalmar Bergmans roman *Clownen Jac* (1930)
- 16.15–16.45 Paus, kaffe/te
- 16.45–17.30 Anders Juhl Rasmussen: Genetisk kritik af en "Kopfarbeiter"?
- 17.30–18.15 Aasta Marie Bjorvand Bjørkøy: Når forskeren følger tilfældighetsprinsippet
- 19.30 Middag

Söndag

- 9.30–10.15 Karl Berglund: "Ska du bara läsa en deckare i år ..." Om recensionsutdrag och andra citat på bokomslagen till samtida svenska deckare i pocketutgåva
- 10.15–11.00 Klaus Nielsen: Materiel litteraturanalyse – tekstkritik som teori og metode for litteraturforskningen
- 11.00–11.15 Paus, kaffe/te
- 11.15–11.50 Johnny Kondrup: NNE – i anledning af et 20-årsjubilæum
- 11.50–12.30 Slutord
- 12.30 Lunch

Planeringsgruppen

Ludvig Holbergs Skrifter

13. august bliver *Ludvig Holbergs Skrifter* præsenteret for offentligheden ved et arrangement på Bergens Universitet.

Udgaven, der allerede nu er tilgængelig i en beta-version på adresserne Holbergsskrifter.dk og Holbergsskrifter.no, vil på lanceringsdagen omfatte nye tekstkritiske udgaver af hele Holbergs trykte produktion. Alle tekster vil være forsynet med digitale faksimiler af tekstgrundlaget (i de fleste tilfælde førstetrykket). Ligeledes vil der være indledninger til hver tekst. Foreløbig er der punktkommentarer til alle skønlitterære værker og dele af det historiske forfatterskab. Arbejdet med punktkommentarer vil blive fortsat.

I kommentarmaterialet er der lagt vægt på at udnytte mulighederne for at linke både internt på sitet og eksternt. Herved har vi kunnet trække tråde rundt i Holbergs forfatterskab og belyse de mange interne tematiske overensstemmelser og selv-referencer. Og tilsvarende har vi kunnet anskueliggøre Holbergs dialog med både klassikerne og samtidens debat.

The screenshot shows a digital edition interface. At the top, there are navigation options: 'Tilbage til søgeresultater', 'Søk i denne teksten', 'Om teksten', and 'Vis/skjul utskriftsknapper'. Below this is a search bar and a 'Vis' button. The main content area is divided into a left sidebar with a table of contents (including 'Det Lykkelige Skibbrud', 'Tittelblad', 'Rolleliste', and 'Scen 1') and a main text area. The main text area shows 'Scen. 1.' and a dialogue between 'Henrich' and 'Gid'. A pop-up window is visible over the text, containing a dictionary entry for 'Jeans de Francor' with a 'Lukk' button. The right side of the interface shows a scanned image of the original manuscript page with the text 'Gid I faa en Ulykke, I maatte holde jer til min Herre. Og lade en stakkels uskyldig Tiener være *u-skaaren, *som kand hverken læse eller skrive: Jeg gaar paa Gaden i mit lovlige Ærende, saa møder mig en Advocat, hvilken *knæppede mig paa Næsen, og sagde: Vær saa god at hilse din Herre, og sig ham, at det er en liden *Erkiendelse for de Vers han gjorde forgangen Uge; Jeg løb som Fanden var i Hælene paa mig, *ey holdende det raadeligt at indvikle mig i *Disput derover, thi vil man trætte med de Karle, kommer man til at betale Processens Omkostning oven i Kiøbet. Jeg kunde af Alteration ikke føle Smerten i Forsværgingen, men da jeg kom i en anden Gade, begyndte min Næse at værte som der var lys Lue i den. Da sagde jeg. Gid du faaer en Ulyffe du maatte kneppe dine egne Folk, og lade en fremmed Mand's Tieners Næse være med Fred; Jeg var neppe kommen i en anden Gade, førend jeg faar 2 Jeans de Francor paa Halsen, hvilke forfuldte mig med nøgne Kaarder; men som de løbe efter Tacten paa de store Steene, for ikke at bestænke deres *sviklede Strømper, og jeg løb udi Skarnet allevegne, hvor jeg fant Gienvey, kunde de ikke naae mig. Jeg blev saa elendig baade af Alteration, og den stærke Løben, at jeg maatte ind til indtil A.B. ind til udg. 1758 en Barbeer for at lade mig *Aarelade, men han, i Steden for at aabne Aaren med en

Udgaven henvender sig til et bredt spektrum af brugere. For de skønlitterære værkers vedkommende har vi bestræbt os på at gøre teksterne tilgængelige for gymnasieelever og almindelige litteraturbrugere med en tæt glosering og mange realkommentarer. Men dette er kombineret med mere dybtgående kommentering. Blandt andet giver kommentarerne ny indsigt i Holbergs brug af klassikerallusioner. Samtidig tilbyder de gode søgemuligheder i kombination med den tilknyttede digitale version af Holbergordbogen et nyttigt redskab for forskere.

Karen Skovgaard-Petersen & Peter Zeeberg

Nytt från Svenska Vitterhetssamfundet

Nyligen har från tryckeriet kommit 2014 års andra medlemsbok, som är kommentaren till Haquin Spegels *Dikterna om Paradis*, utgiven av Bent Olsson, Birgit Neumann och Barbro Nilsson. Textdelen utkom år 2011. Verket består av tre delar (*Thet öpna Paradis*, *Thet tilslutna Paradis* och *Thet återwunna Paradis*) och bygger, särskilt beträffande andra delen, på Miltons *Paradise Lost*.

Den första medlemsboken för år 2015 förväntas vara färdigtryckt i slutet av sommaren eller början av hösten. Det är kommentaren till Adolph Törneros *Brev och dagboksanteckningar*. Törneros tillhörde det romantiska kottieriet kring Malla Silfverstolpes salong i Uppsala, i

början av 1800-talet, och blev så småningom professor i latin. Hans personliga, djupsinniga och kvicka brev har gjort att han räknas till en av de klassiska svenska författarna. Breven utkom i fyra delar redan för över 50 år sedan och utgivare var Nils Afzelius. Han hann också påbörja kommentaren, men avled innan han hann ge en samlad redogörelse för sitt arbete och principerna för textåtergivningen. Han efterlämnade dock ett omfattande material i form av register, excerpter och personalia, vilket utgjort grunden för Torkel Stålmärck, när han färdigställt kommentaren.

Förra årets anförande, som hölls av Daniel Möller, har också nyligen kommit från tryckeriet och har titeln *Pekoralpastischen: en Dalinsk innovation. Om det avsiktliga pekoralet hos Olof von Dalin*.

Carl Jonas Love Almqvists *Tryckta verk 1814–1822*, utgivna av Paula Henrikson, förväntas också utkomma, inom några månader, som volym 2 i *Samlade Verk*.

Petra Söderlund

Georg August Wallins skrifter

Forskningsresenären och orientalisterna Georg August Wallins skriftliga kvarlåtenskap utges i textkritisk utgåva av Svenska litteratursällskapet i Finland. Den femte delen av planerade åtta, *Norra Arabiska halvön och Persien 1847–1849*, utkom i december 2014. Utgivare är Kaj Öhrnberg, Patricia Berg och Kira Pihlflyckt. Här ingår Wallins kortfattade dagsnotiser från resor på norra Arabiska halvön och i Persien, förda på svenska men med arabisk skrift – utskriften på svenska läses på utgåvans vänstersidor och den arabiska skriften på högersidorna. Merparten av denna del består av Wallins korrespondens på svenska. Inledningsvis medverkar Jaakko Hämeen-Anttila med en artikel om Wallin och Persien.

Kira Pihlflyckt

Zacharias Topelius korrespondens med förlag och översättare

Den första brevgåvan som utges inom Zacharias Topelius Skrifter utgörs av korrespondensen med förlag och översättare. Den mest omfattande korrespondensen, med Albert Bonniers förlag, publicerades hösten 2013 och den kompletteras nu med övriga. Utgåvan omfattar 981 brev fördelade på tjugo förlag: nio finländska, tre danska, två svenska, två norska, ett tyskt, ett engelskt och ett verksamt i Chicago. Därtill ingår Topelius korrespondens med aderton översättare, fem i Finland och tretton utländska. Breven visar bl.a. hur utsatta författarna var utan internationella avtal om äganderätt till litterära verk.

Brevutgåvan utges endast i digital form och omfattar brev till och från Topelius. I inledningen ges en översikt av förlagssituationen i Finland till slutet av 1800-talet, därefter presenteras de enskilda korrespondenserna. Originalbreven visas i faksimil.

www.topelius.fi

Carola Herberts

Nyheder fra Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

I marts udkom *Den danske rigslovgivning 1523-1558* ved Aage Andersen som fjerde bind i serien om den ældre verdslige danske rigslovgivning. Bindet dækker tiden fra Frederik 1.s magtovertagelse efter Christian 2.s flugt og frem til Koldingrecessen af 1558. Hermed er hele den danske verdslige lovgivning indtil enevældens indførelse for første gang nogensinde tilgængelig på tryk. Værket er udgivet i samarbejde med Kildeskriftselskabet.

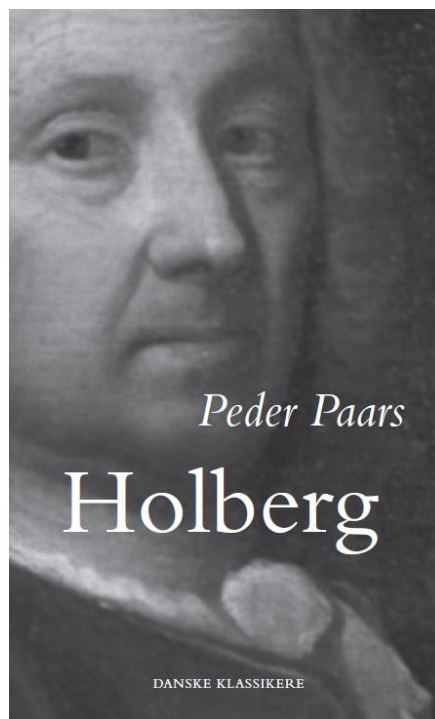
<https://dsl.dk/publication?id=432>

I april udkom tre nye titler i serien *Danske Klassikere*:

Ludvig Holberg: Peder Paars

Udgivere: Jens Kr. Andersen og Finn Gredal Jensen

Med sin digteriske debut, det komiske helteedigt *Peder Paars*, slog Ludvig Holberg (1684-1754) porten op for en ny fiktionsdigtning i dansk litteratur. Han tog hermed hul på den periode i sit forfatterskab, hvor også komedierne så dagens lys, og som han siden selv betegnede som sin 'poetiske raptus'. Peder Paars er formet som en parodi på Æneiden og bag denne de homeriske digte, hvis handling formindskes og banaliseres. Kongesønnen Æneas er her blevet til kræmmer, Middelhavet til Kattegat og Karthago til Anholt. Værket blev en skandalesucces i samtiden, men stadig i dag formår det, med sin barokke humor og et suverænt intertekstuellet spil, at tematisere en række brændpunkter i samfundslivet på tværs af tid og rum. <https://dsl.dk/publication?id=437>

Peter Nansen: *Brødrene Menthe*

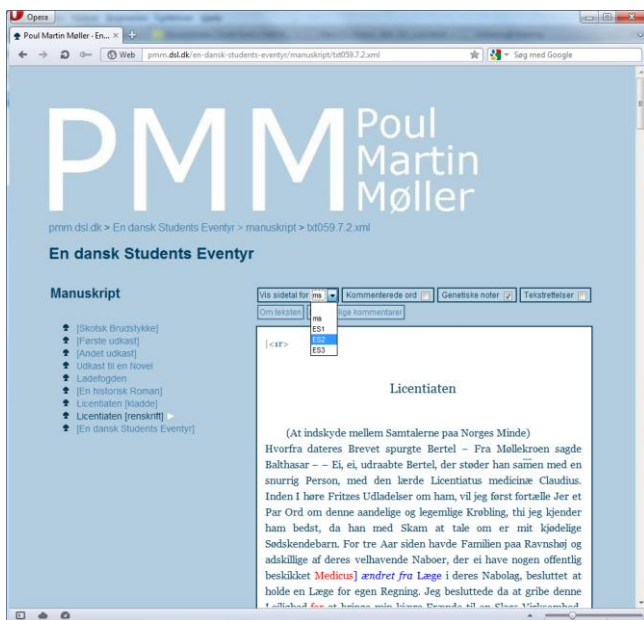
Udgiver: Sten Rasmussen

I Peter Nansens (1861-1918) roman *Brødrene Menthe* fra 1915 skildres en række personer, der på hver sin måde reagerer på de givne livsvilkår ved at vælge et liv uden for samfundets love og den herskende moral. Bogens to hovedpersoner, brødrene Menthe, er velbeslåede borgere, der begge vælger en skyggetilværelse som henholdsvis falskmøntner og vekselfalskner. Romanen placerer sig som et stykke tidstypisk litteratur i kraft af det dystre sortsyn, der præger skildringen af samfundet som et dennesidigt limbo, hvor familielivet ligger i ruiner, hvor svindel og humbug flourer, og en perverteret erotik er slået ud som svamp bag storborgerskabets respektable facader. <https://dsl.dk/publication?id=436>

Camilla Zacho

Poul Martin Møllers Skrifter

Poul Martin Møllers (1794-1838) forfatterskab har ikke siden guldalderens *Efterladte Skrifter*, der udkom i tre udgaver 1839-1856, været udgivet i sin vidtfavnende helhed. I sin korte levetid offentliggjorde Møller meget lidt; en stor del af forfatterskabet foreligger alene i ofte vanskeligt læselige manuskripter med talrige varianter. En ny kritisk, kommenteret udgave er planlagt af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab under redaktion af Finn Gredal Jensen, Karsten Kynde og Kim Ravn.

Udgavens digitale version findes på adressen: pmm.dsl.dk. På det seneste er der tilføjet nye tekster, bl.a. *En dansk Students Eventyr*, forarbejderne hertil, varianter til trykte digte, Møllers logik og hans oversættelser af Homer. Der er tilføjet nye kommentarer, og funktionaliteten er blevet udbygget.

Karsten Kynde

Digitaliseringen af NNE's skriftserie

Efter en lang optakt er XML-kodningen af Netværkets skriftserie kommet i gang.

De første fire bind er blevet fordelt mellem en række af netværkets medlemmer, og de første færdigkodede artikler er allerede kommet retur. Endnu en gang en stor tak til de flittige kodere for indsatsen:

Carola Herberts	Niels Grotum Sørensen
Elise luul	Jon Tafdrup
Finn Gredal Jensen	Stine Brenna Taugbøl
Karsten Kynde	Steen Tullberg
Espen S. Ore	Ellen N. Wiger
Stine Holst Petersen	Mette Witting
Else Riisager	Niels Grotum Sørensen
Carola Herberts	

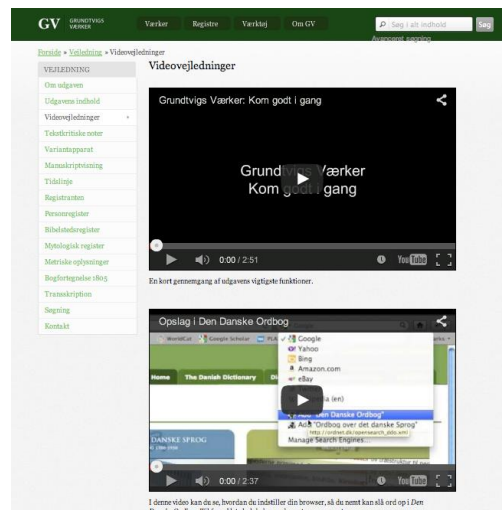
Kim Steen Ravn og Klaus Nielsen

Grundtvigs Værker

Den 4. maj 2015 gik version 1.6 i luften med 18 nye titler. Blandt disse findes:

- [Om Mennesket i Verden](#) (1817) (fra *Danne-Virke II*)
- [Om Aabenbaring, Kunst og Vidskab](#) (1817) (fra *Danne-Virke III*)
- [Jule-Sang for christne Børn](#) (1820) (bedre kendt som »Et Barn er født i Bethlehem«)
- [Historisk Børnelærdom](#) (1829)
- [Tidens Ström](#) (1829) (hele verdens historie i én plakat)

På udgavens tekniske side er det nu muligt at tilpasse visningen yderligere ved at vælge forskellige kommentarer til og fra. Og som supplement til de skrevne vejledninger kan man nu se korte [video-tutorials](#), som introducerer til brugen af udgaven.

I februar 2015 blev der foretaget en international evaluering af *Grundtvigs Værker*. Resultatet kan læses på Grundtvig Centerets hjemmeside [her](#).

Under forberedelse til udgivelse i version 1.7 (30. oktober 2015), er bl.a.:

- *Saga. Nytaarsgave for 1812* (1811)
- *Om det Philosophiske Aarhundrede* (1816) (fra *Danne-Virke I*)
- *Haandbog i Verdenshistorien*, bind 1 (1833)

Klik ind og læs Grundtvig på: www.grundtvigsværker.dk

Klaus Nielsen

Nyhedsbrevet redigeres af Johnny Kondrup (kondrup@hum.ku.dk) og Klaus Nielsen (teoklausn@cas.au.dk).

Deadline for indsendelse af nyt til næste nummer er: 1. oktober 2015.